

Lausunto 30.11.2016

Keski-Uudenmaan maakuntamuseon lausunto purkulupahakemuksesta osoitteessa Akatemiantie 3 (tontti 235-7-922-3)

Kauniaisten kaupungin rakennusvalvonta on pyytänyt Keski-Uudenmaan maakuntamuseon lausuntoa koskien osoitteessa Akatemiankatu 3 sijaitsevan asuinrakennuksen purkamista. Maakuntamuseo arvioi purkulupahakemuksen perustehtävänsä mukaisesti rakennetun kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja lausuu pyydettyä seuraavaa.

Kulttuurihistoriallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokas rakennus

Akatemiantie 3 on vuonna 1966 arkkitehti Seppo Hytösen piirustusten mukaan toteutettu asuinrakennus. Hytösen tuotantoon lukeutuu yksityistaloja esimerkiksi Helsingin Lauttasaassa ja Kuusisaassa sekä kerrostaloja, koulu- ja toimistorakennuksia. Asuin- ja edustuskäyttöön suunniteltu rakennuskokonaisuus käsittää päärakennuksen lisäksi Akatemiankadun päätteeseen avautuvan sisääntulorakennuksen, jossa on autotalli ja pienempi, mahdollisesti talonmiehen tai muun henkilökunnan asunto. Peremmällä pihan puolella sijaitseva päärakennus on materiaaleiltaan ja massoitteiltaan onnistunut, laadukas aikansa edustaja. Rakennukset on sopeutettu maastoon hienovaraisesti. Kalkkihiekkatiilestä puhtaaksimuurattu julkisivuverhoilu, tummaksi petsatut voimakkaat otsalaudat ja kuparipellitys tasakaton räystäslinjaa korostamassa sekä päärakennuksen porrastettu suurelle pergolalle johtava tilasarja muodostavat linjakkaan ja materiaaleiltaan harkitun kokonaisuuden. Pergola rajautuu L-malliseen kalkkihiekkatiilitiiliseinämään, johon on muurattu avotakka. Myös seinämä ja pergola on katettu kuparipellillä. Sisääntulorakennus autotalleineen toimii porttimaisena elementtinä päärakennuksen edustalla ja kertoo 1960-luvun yksityisautoilun yleistymisestä, edustusasumisen ylellisyydestä ja ajan kansainvälistä virtauksista.

Rakennuksen sisätiloista saa käsityksen myynti-ilmoituksen kuvia tarkastelemalla. Kuvat kertovat, että rakennus on säilyttänyt rakentamisajankohdalleen tyypilliset ominaispiirteet interiööreissään. Tilat sisältävät laadukkaita hyvin säilyneitä detaljeja, kuten avotakan, upotetut kiinteät kirjahyllyt, lämpöpatterit, sisäovet ja alkuperäiset ikkunat, jotka ilmentävät aikakautensa harkittua estetiikkaa ja korkealaatuisia materiaaleja. Jako yksityisiin ja edustustiloihin sekä kirjaston, oleskelutilan ja ruokasalin muodostama porrastettu tilasarja ilmentävät edustuskodin tyypillisiä piirteitä. Huonejako vaikuttaa alkuperäiseltä.

Kauniaisten rakennusinventoinnissa (2005) todetaan Akatemiantie 3 osalta seuraavaa: ”Edustava omakotitalo 1960-luvulta. Rakennus suunniteltiin alun perin kaksikerroksiseksi mutta rakennuttajan mielestä korkeus olisi ollut pohjoisen puolella liikaa; talo on jyrkän rinteen reunalla ja pohjoispuolella rakennus olisi näyttäytynyt kolmikerroksisena. Niinpä suunnitelmia muutettiin ilmeisen onnistuneeseen suuntaan. Kohteen pihan on suunnitellut maisema-arkkitehti Maj-Lis Rosenbröijer ja se on säilynyt rakennuksen kanssa alkuperäisessä asussaan. Kohteella on arkkitehtoninen ja ympäristöllinen arvo.” Maakuntamuseo huomauttaa, että kohteen arkkitehtoninen sekä ympäristöllinen arvo korostuu nyt, kun 1960-luvun arkkitehtuuri on tullut osaksi rakennussuojelukeskustelua.

Pihasuunnitelma

Akatemiantie 3 pihasuunnitelman tehneen maisema-arkkitehti Maj-Lis Rosenbröijerin vaikutus rakennuskokonaisuuteen on merkittävä. Kohteessa on huomioitu maisemanmuodot ja rakennusten sekä viherelementtien sijoittelu laadukkaasti. Maj-Lis Rosenbröijerin tuotantoon lukeutuvat mm. Tapiolan puutarhakaupungin useat pihasuunnitelmat, Helsingin Leninipuiston suunnitelma 1960-luvulta, Saimaan kanavan ympäristösuunnitelma ja Naantalın Kultarannan puiston kunnostus sekä laajennus. Erityisesti Rosenbröijer kunnostautui yksityisten puutarhojen suunnittelijana. Laajasta kansainvälisestä urasta mainittakoon Suomen New Delhin suurlähetystön vihersuunnitelma yhteistyössä arkkitehti Raili ja Reima Pietilän kanssa. Yhteistyö jatkui myöhemmin presidentin virka-asunnon Mäntyniemen puutarhan ja viereisen Maila Talvion puiston suunnitelman muodossa.

Asemakaavallinen tilanne

Professori Otto-I Meurmanin laatimassa vuonna 1964 vahvistetussa asemakaavassa ko. tontti on merkitty Ao-tontiksi, jolle saa rakentaa enintään kaksiasuntoisen asuintalon. Rakennuksella ei ole kaavassa suojelumerkintää. Keski-Uudenmaan maakuntamuseo huomauttaa, että Meurmanin asemakaava vuodelta 1964 on kuitenkin selkeästi vanhentunut rakennussuojelun näkökulmasta, sillä se ei huomioi rakennusten suojeluarvoja eikä siten sisällä suojelumerkintöjä. Kauniaisissa Meurmanin asemakaava on edelleen voimassa useilla asuintonteilla ja nousee esiin toistuvasti yksittäisten purkulupahakemusten yhteydessä.

Maakuntamuseon kannanotto

Maakuntamuseon edustaja kävi yhdessä Kauniaisten rakennustarkastajan kanssa kohteessa 21.11.2016. Rakennusta oli mahdollista tarkastella ulkopuolelta. Rakennukset ja puutarha ovat hyvin hoidetut ja ne ovat säilyttäneet alkuperäiset ominaispiirteensä hyvin. Ne muodostavat yhdessä erittäin harkitun ja viimeistellyn arkkitehtonisen kokonaisuuden esimerkkinä 1960-luvun laadukkaasta arkkitehtuurista ja ympäristösuunnittelusta. Rakennuksen tontilleen sijoittelu ja sitä ympäröivä puutarha ovat huolellisesti harkittuja. Rakennus- ja ympäristökokonaisuudella on huomattavia rakennustaiteellisia arvoja.

Maankäyttö- ja rakennuslaissa todetaan, että rakennuksen purkamisessa on huolehdittava siitä, ettei historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaita rakennuksia tai kaupunkikuvaa turmella (MRL 118 §). Keski-Uudenmaan maakuntamuseo katsoo, että rakennusten purkaminen ja samalla laadukkaan rakennus- ja puutarhasommitelman tuhoutuminen merkitsisi rakennettuun ympäristöön sisältyvien perinne-, kauneus tai muiden arvojen hävittämistä (MRL 139 §).

Edellä mainittuun viitaten Keski-Uudenmaan maakuntamuseo ei puolla kohteen purkamista.

Lisätietoja: Maaret Louhelainen, tutkija, puhelin: 040 3347 014, maaret.louhelainen(a)hel.fi